

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОК 10. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

Спеціальність	081 Право
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс / семестр вивчення	2-3/3-6 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	13
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 96 год.
	Практичні, семінарські заняття - 96 год.
	Самостійна робота - 198 год.
Вид індивідуального завдання	Контрольна робота
Форма підсумкового контролю	залік. екзамен
Кафедра (назва, № кабінету, контактний телефон, e-mail)	Кафедра публічного та приватного права к. 215; к. 123 (кабінет викладача)
Викладач /і:	Кузнецова Л.В., к.ю.н., доцент
Контактна інформація викладача/ів:	E-mail: kaf-pravo@suem.edu.ua тел. 0683004743
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком Дистанційні: електронна пошта, групи у Вайбері, Телеграмі
Анотація навчальної дисципліни:	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України» є основні принципи, окремі поняття, терміни, визначення, дефініції, юридичні категорії та інститути загальної та особливої частин цивільного права України за положеннями Цивільного кодексу України та інших законів які визначають правове регулювання особистих немайнових прав, права власності, права інтелектуальної власності, зобов'язального права, специфіка правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин, заснованих на юридичній рівності, вільному волевиявленню та майновій самостійності їх учасників.	
Мета і завдання навчальної дисципліни:	
Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільне право» є засвоєння основних засад цивільно-правового регулювання майнових та особистих немайнових відносин, які охоплюють надзвичайно широке коло учасників та є одними із найбільш розповсюджених правовідносин. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право» є формування у здобувачів системи науково-теоретичних і практичних знань з цивільного права, визначення та розкриття змісту понять, категорій та інститутів цивільного права, законодавчих актів; виховання поваги до законів, їх додержання і виконання у практичній діяльності; підготовка до вивчення навчальних дисциплін, предметом яких є окремі	

підгалузі цивільного права. Опанування курсу повинно надати можливість здобувачам зорієнтуватися у масиві цивільного законодавства та регульованих ним правовідносин.

Мета орієнтована на формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання:

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

РН 25. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання у фундаментальних галузях права.

Очікувані результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ОРН 1. Застосовувати цивільно-правові норми та приписи.

ОРН 2. Узагальнювати практику використання цивільного законодавства з його різновидами та робити відповідні висновки за результатами узагальнення.

ОРН 3. Правильно використовувати роз'яснення Пленуму Верховного суду України, вищих судових та інших органів, у процесі застосування норм права.

ОРН 4. Правильно застосовувати норми Цивільного кодексу України до іноземців та осіб без громадянства.

ОРН 5. При виникненні прогалин у цивільному законодавстві використовувати закони іноземних держав та міжнародних договорів в Україні.

ОРН 6. Аналізувати та характеризувати складові елементи окремих інститутів цивільного права.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Поняття цивільного права та його система

Поняття цивільного права. Предмет, метод, функції та принципи цивільного права. Цивільне законодавство. Поняття цивільного права як галузі права, як науки та навчальної дисципліни. Місце цивільного права в системі права України. Система цивільного права.

Тема 2. Цивільне законодавство України

Цивільне законодавство. Акти цивільного законодавства, їх система. Цивільний кодекс України як основа цивільного законодавства. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Співвідношення загального і спеціального законодавства. Аналогія закону і аналогія права. Правове значення судової практики, роз'яснень вищих судових інстанцій та норм моралі.

Тема 3. Цивільні правовідносини

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Класифікація цивільних правовідносин та її правове значення. Елементи цивільних правовідносин та її

характеристика.

Поняття та види суб'єктивних цивільних прав та обов'язків, що складають зміст цивільних правовідносин.

Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та значення об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів. Правосуб'єктність учасників цивільних правовідносин.

Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав та обов'язків

Поняття, значення та види юридичних фактів. Юридичний склад. Виникнення цивільних правовідносин на підставах, що не передбачені цивільним законодавством.

Тема 5. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Захист цивільних прав та інтересів

Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Умови виконання цивільних обов'язків. Поняття права на захист цивільних прав та інтересів. Форми захисту цивільних прав та інтересів. Способи захисту цивільних прав та інтересів. Самозахист. Юрисдикційний захист.

Тема 6. Фізична особа

Поняття фізичної особи. Правоздатність та дієздатність фізичної особи. Обмеження та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною та поновлення в дієздатності. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Оголошення фізичної особи померлою. Індивідуалізація фізичної особи. Ім'я, місце проживання особи та інші засоби індивідуалізації фізичних осіб, їх правове значення. Акти цивільного стану. Поняття та значення актів цивільного стану. Фізична особа-підприємець.

Тема 7. Опіка та піклування

Поняття та значення опіки та піклування. Суб'єкти опіки та піклування. Орган опіки та піклування. Фізичні особи, над якими встановлюється опіка та піклування. Фізична особа, яка не може бути опікуном або піклувальником. Опіка або піклування над фізичною особою, щодо якої не призначено опікуна або піклувальника.

Тема 8. Юридичні особи

Поняття, ознаки та види юридичних осіб. Правоздатність та дієздатність юридичних осіб. Способи створення та припинення юридичних осіб. Філії та представництва юридичної особи. Поняття та види підприємницьких товариств. Відповідальність юридичних осіб. Юридичні особи приватного та публічного права. Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства та установи. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Індивідуалізація юридичної особи. Поняття та види підприємницьких товариств. Поняття та види господарських товариств.

Тема 9. Участь держави та територіальних громад у цивільних відносинах

Держава Україна, територіальні громади як суб'єкти цивільних відносин. Відповідальність за зобов'язаннями держави, територіальних громад. Участь держави, територіальних громад у цивільних правовідносинах. Органи та представники, через яких діють держава, територіальні громади у цивільних відносинах.

Тема 10. Об'єкти цивільних прав

Поняття і види об'єктів цивільних прав. Вчення про об'єкти цивільних прав. Майно як об'єкт цивільних прав. Поняття і види речей. Гроші (грошові кошти). Валютні цінності. Цінні папери. Нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав, їх поняття та види.

Речі як об'єкти цивільних прав. Тварини як особливий об'єкт цивільних прав.

Класифікація речей та її правове значення. Робота та послуги. Поняття та особливості робіт та послуг як об'єктів цивільних прав, їх поняття та види.

Тема 11. Правочини

Поняття і види правочинів. Чинність правочину. Поняття та ознаки недійсних правочинів та їх види. Порядок та правові наслідки визнання правочину недійсним. Умовні правочини. Тлумачення змісту правочину. Правочини односторонні, двосторонні та багатосторонні. Оплатні та безоплатні правочини. Консенсуальні та реальні правочини. Каузальні та абстрактні правочини. Еквівалентні та алеаторні правочини.

Тема 2.6. Представництво

Поняття, підстави виникнення та припинення представництва. Види представництва. Поняття, значення та види довіреності. Представництво за законом. Комерційне представництво. Представництво за довіреністю. Передоручення. Вчинення правочинів представником.

Тема 12. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність

Поняття строку та терміну, їх значення та види. Поняття, сутність та значення позовної давності. Види позовної давності. Місце строків (термінів) у системі юридичних фактів цивільного права. Обчислення строків. Загальна та спеціальна позовна давність. Обчислення та перебіг позовної давності. Наслідки спливу позовної давності.

Тема 13. Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи

Загальні положення про особисті немайнові права фізичної особи. Зміст особистого немайнового права. Здійснення особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав.

Тема 14. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

Поняття та особливості немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на життя. Право на охорону здоров'я. Право на медичну допомогу. Право на інформацію про стан свого здоров'я. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на свободу. Право на особисту недоторканість. Фізична недоторканість. Психічна недоторканість. Статева недоторканість. Право на сім'ю. Право на опіку або піклування.

Тема 15. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи

Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на ім'я. Право на повагу до гідності та честі. Право на недоторканість ділової репутації. Право на індивідуальність. Право на особисте життя та його таємницю. Право на інформацію. Право на особисті папери. Право на таємницю кореспонденції. Право на місце проживання. Право на недоторканість житла. Право на вибір роду занять. Право на свободу пересування. Право на свободу об'єднання. Право на мирні зібрання.

Тема 16. Загальні положення про речове право

Поняття та ознаки речового права. Види речових прав. Підстави виникнення речових прав. Об'єкти та суб'єкти речового права. Захист речових прав. Спільні та відмінні риси речових правовідносин.

Тема 17. Право власності

Поняття права власності та його зміст. Підстави набуття права власності. Здійснення права власності. Право власності на землю (земельну ділянку). Право власності на житло. Припинення права власності. Суб'єкти та об'єкти права власності. Право власності

Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Порядок та межі здійснення права власності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Тема 18. Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності. Здійснення права спільної власності. Припинення права спільної власності. Утримання майна, що перебуває у спільній власності. Виділення частки співвласника.

Тема 19. Захист права власності

Поняття та види захисту права власності. Речово-правові способи захисту права власності та їх види. Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності. Позов про визнання права власності. Позов про виключення майна з опису або звільнення з-під арешту. Витребування майна власника із чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Захист прав власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Відшкодування шкоди, заподіяної речам власника. Визнання права власності. Недійсність актів, що порушують право власності.

Тема 20. Речові права на чуже майно

Право володіння чужим майном як речове право. Право користування чужим майном (сервітут) як речове право. Інші речові права на чуже майно (емфітевзис, суперфіцій). Захист речових прав на чуже майно. Право володіння чужим майном як речове право. Суб'єкти та об'єкти володіння. Виникнення володіння та його припинення.

Тема 21. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності. Види правовідносин інтелектуальної власності. Основні інститути права інтелектуальної власності: авторське право, суміжні права, право промислової власності, право на комерційну інформацію, тощо. Захист права інтелектуальної власності.

Тема 22. Авторське право та суміжні права

Правовий режим охорони авторських прав. Правовий режим охорони суміжних прав. Об'єкти авторського права. Особисті немайнові та майнові права авторів. Обмеження авторського права. Об'єкти суміжних прав. Суб'єкти суміжних прав. Використання суміжних прав.

Тема 23. Право промислової власності

Правовий режим охорони прав на об'єкти промислової власності. Поняття та ознаки об'єктів патентного права. Винахід, корисна модель, промисловий зразок. Зміст суб'єктивного патентного права. Право на комерційне найменування. Право на торгівельну марку.

Тема 24. Загальне вчення про зобов'язання Поняття і підстави виникнення зобов'язань

Зобов'язальне право та його місце в системі цивільного права. Поняття зобов'язання. Система зобов'язального права. Загальні та спеціальні норми зобов'язального права та їх співвідношення. Зобов'язальне правовідношення (зобов'язання). Поняття зобов'язального правовідношення (зобов'язання).

Сторони і треті особи у зобов'язанні. Множинність сторін, її види. Заміна сторін у зобов'язанні. Елементи зобов'язання.

Поняття і види підстав виникнення зобов'язань. Правова класифікація зобов'язань і критерії її здійснення.

Тема 25. Виконання зобов'язань, відповідальність за їх порушення

Припинення зобов'язань. Поняття та загальні принципи виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання зобов'язання. Строк (термін) виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Спосіб виконання зобов'язання. Особливості виконання грошових зобов'язань. Виконання зобов'язання шляхом внесення боргу в депозит нотаріуса. Зустрічне виконання зобов'язання.

Підтвердження виконання зобов'язання. Загальна характеристика підстав (способів) припинення зобов'язань. Припинення зобов'язання належним його виконанням. Передання відступного. Припинення зобов'язання шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог.

Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Новація. Прощення боргу. Неможливість виконання як підстава припинення зобов'язання. Збіг кредитора і боржника в одній особі. Смерть фізичної особи, ліквідація юридичної особи – сторони у зобов'язанні та їх вплив на динаміку зобов'язального правовідношення.

Тема 26. Способи забезпечення виконання зобов'язань

Загальна характеристика видів (способів) забезпечення виконання зобов'язань, їх ознаки, види. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання. Неустойка як вид забезпечення виконання зобов'язань. Порука і гарантія як види забезпечення виконання зобов'язання. Завдаток: поняття, функції. Співвідношення з авансом. Правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого завдатком.

Застава: поняття, види, підстави виникнення. Предмет застави. Суб'єкти заставних правовідносин. Договір застави, його зміст та форма. Звернення стягнення на заставлене майно. Притримання як вид забезпечення виконання зобов'язання.

Тема 27. Загальне положення про договір

Поняття договору в цивільному праві. Співвідношення між поняттями «договір», «правочин», «домовленість», «контракт». Свобода договору та її межі.

Консенсуальні і реальні договори. Односторонні і двосторонні договори. Відплатні та безвідплатні договори. Попередній договір. Змішаний договір. Публічний договір. Договір приєднання. Договір на користь третьої особи. Зміст договору. Істотні умови договору. Предмет договору. Ціна в договорі. Строк договору. Типові і примірні договори. Поняття та стадії укладення договору. Пропозиція укласти договір (оферта), вимоги до неї. Публічна оферта.

Правове значення реклами та інших пропозицій, адресованих невизначеному колу осіб. Прийняття пропозиції (акцепт). Момент укладення договору. Місце укладення договору. Форма договору. Підстави для зміни і розірвання договору. Правові наслідки зміни і розірвання договору. Співвідношення між поняттями «розірвання договору» і «відмова від договору».

Тема 28. Договори про передання майна у власність

Загальна характеристика договору купівлі-продажу та його види. Поняття та ознаки договору купівлі-продажу, його значення в сучасних умовах, сфера застосування та джерела правового регулювання. Сторони в договорі купівлі-продажу. Право продажу речі. Форма договору купівлі-продажу. Зміст договору купівлі-продажу. Предмет договору. Кількість, асортимент, комплектність, якість товару, тара і упаковка. Комплект товару. Ціна в договорі купівлі-продажу. Права та обов'язки покупця і продавця. Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу та його види. Договір поставки. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни. Договір дарування: поняття, ознаки, сфера застосування. Сторони в договорі. Предмет договору дарування. Форма договору. Обов'язки дарувальника. Відмова від договору дарування. Розірвання договору дарування. Пожертва як різновид дарування.

Договір ренти: поняття, ознаки. Сторони в договорі ренти. Форма договору. Зміст договору ренти. Передання майна під виплату ренти. Форма і розмір ренти, строк її виплати. Забезпечення виплати ренти. Припинення договору ренти. Договір довічного утримання: поняття, ознаки. Сторони у договорі. Форма договору довічного утримання (догляду). Зміст договору. Обов'язки набувача за договором. Забезпечення виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду).

Тема 29. Договори на передання майна у користування

Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі найму, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм. Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення договору найму. Окремі види договору найму (оренди).

Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу та його види. Поняття, предмет, форма та строк договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору. Припинення договору.

Тема 30. Договір найму (оренди) житла

Поняття договору найму (оренди) житла та його види. Предмет та форма договору комерційного найму (оренди) житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Строк договору. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та правові наслідки розірвання договору.

Тема 31. Договори про виконання робіт

Поняття та види договорів про виконання робіт. Загальна характеристика договору підряду. Випадки зміни та розірвання договору підряду. Порядок і строки пред'явлення позовів у разі виявлення недоліків у роботі. Виконання, передання та прийняття, оплата робіт за договором. Види договору підряду.

Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Особливості договору підряду на проектні та пошукові роботи. Об'єкт та предмет договору. Поняття та предмет договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Сторони договору, їх права та обов'язки. Ризики та відповідальність сторін за договором.

Тема 32. Загальна характеристика договорів про надання послуг

Договір про надання послуг. Виконання договору про надання послуг. Плата за договором про надання послуг. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг. Строк договору про надання послуг. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

Тема 33. Договори на надання юридичних послуг

Договір доручення: поняття, ознаки, сфера застосування. Співвідношення між поняттями «доручення» і «довіреність». Сторони у договорі. Зміст договору доручення. Права та обов'язки сторін, їх зміст та порядок виконання. Припинення договору доручення. Договір комісії: поняття, ознаки, сфера застосування. Договір комісії і суміжні договори (договір доручення, договір консигнації, агентський договір). Сторони у договорі.

Зміст договору комісії. Права та обов'язки сторін, їх зміст та порядок виконання. Припинення договору комісії. Поняття та ознаки договору управління майном. Джерела правового регулювання. Сторони у договорі. Форма договору. Зміст договору управління майном. Права та обов'язки сторін за договором. Припинення договору управління майном.

Тема 34. Договори на надання фактичних послуг

Загальні положення про перевезення. Договір перевезення вантажу. Договір перевезення пасажирів та багажу. Права пасажирів. Договір чартеру (фрахтування). Перевезення у прямому змішаному сполученні. Довгостроковий договір. Перевезення транспортом загального користування. Транспортне експедирування. Договір транспортного експедирування. Форма договору транспортного експедирування. Плата за договором експедирування. Виконання договору транспортного експедирування. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування. Відмова від договору транспортного експедирування.

Загальні положення про зберігання. Договір зберігання. Форма договору зберігання. Строк зберігання. Правові наслідки відмови поклажодавця від передання речі на зберігання. Зберігання в товарному складі. Поняття товарного складу. Договір складського зберігання. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Огляд товару. Зміна умов зберігання та стан товарів. Складські документи. Подвійне складське свідоцтво. Права володільця складського та заставного свідоцтва. Передання складського та заставного свідоцтва. Просте складське свідоцтво. Видача товару за подвійним складським свідоцтвом. Спеціальні види зберігання.

Зберігання речі у ломбарді. Зберігання цінностей у банку. Договір про надання індивідуального банківського сейфа, що охороняється банком. Договір про надання індивідуального банківського сейфа, що не охороняється банком. Зберігання речей у камерах схову транспортних організацій. Зберігання речей у гардеробі організації. Зберігання речей пасажирів під час його перевезення. Зберігання речей у готелях. Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр). Зберігання автотransпортних засобів. Договір охорони.

Тема 35. Зобов'язання з надання фінансових послуг

Поняття та правове регулювання фінансових послуг. Договір позики. Форма договору позики. Проценти за договором позики. Зобов'язок позичальника повернути позику. Наслідки порушення договору позичальником. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове зобов'язання. Кредит. Кредитний договір. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту. Комерційний кредит. Банківський вклад. Договір банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою. Договір банківського вкладу на користь третьої особи. Ощадна книжка. Ощадний (депозитний) сертифікат.

Поняття та правове регулювання кредитно-розрахункових відносин. Договір банківського рахунка. Укладення договору банківського рахунка. Операції за рахунком, що виконуються банком. Форми розрахунків. Види безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Факторинг. Поняття договору факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони у договорі факторингу. Недійсність заборони відступлення права грошової вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги факторові. Наступне відступлення права грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника та захист прав боржника.

Тема 36. Страхування

Страхування. Види страхування. Предмет договору страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Страхова сума. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Момент набрання чинності договором страхування. Сторони у договорі

страхування. Страховики, страхувальники. Укладення договору страхування на користь третьої особи.

Тема 37. Договори у сфері інтелектуальної власності. Комерційна концесія

Загальна характеристика договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності, їх види, вимоги до форми. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття, види. Ліцензійний договір: поняття, ознаки, сфера застосування. Сторони у ліцензійному договорі. Зміст ліцензійного договору. Типові ліцензійні договори.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії (франчайзингу): поняття, ознаки, сфера застосування. Сторони у договорі комерційної концесії. Форма договору. Зміст договору комерційної концесії. Права та обов'язки сторін за договором. Припинення договору комерційної концесії.

Тема 38. Договори про спільну діяльність

Договір про спільну діяльність: поняття, ознаки, сфера застосування, джерела правового регулювання. Сторони в договорі. Форма договору про спільну діяльність. Зміст договору. Поняття договору простого товариства. Вклади учасників простого товариства. Правовий режим спільного майна. Порядок ведення спільних справ учасників простого товариства. Розподіл між учасниками прибутків, спільних витрат і збитків. Припинення договору простого товариства.

Тема 39. Недоговірні зобов'язання з односторонніх правомірних дій

Недоговірні зобов'язання, їх особливості та види. Зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Зобов'язання із рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Тема 40. Загальні положення про відшкодування шкоди

Поняття і значення зобов'язань із відшкодування шкоди. Елементи зобов'язання із відшкодування шкоди. Підстави (умови) виникнення зобов'язання із відшкодування шкоди. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Врахування вини потерпілого та матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоду при вирішенні питання про відшкодування шкоди.

Тема 41. Окремі види зобов'язань щодо відшкодування шкоди

Відшкодування шкоди, завданої при здійсненні особою права на самозахист та у стані крайньої необхідності. Відшкодування шкоди, завданої працівником. Відшкодування шкоди, завданої органами публічної влади, їх службовими чи посадовими особами. Особливості відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, досудового слідства, прокуратури чи суду. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою, неповнолітньою, недієздатною, обмежено дієздатною особою. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого. Особи, які мають право на відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого. Розмір і порядок відшкодування такої шкоди. Відшкодування витрат на лікування особи, яка потерпіла від злочину. Зобов'язання із відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт чи послуг.

Тема 42. Зобов'язання із набуття чи збереження майна без достатньої правової підстави

Поняття та підстави виникнення зобов'язання із набуття чи збереження майна без достатньої правової підстави. Сфера застосування даного інституту. Об'єкт, суб'єкти та зміст зобов'язання із набуття чи збереження майна без достатньої правової підстави. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.

Тема 43. Загальні положення про спадкування

Спадкове право та його місце в системі цивільного права. Поняття та види спадкування. Спадщина, її склад. Об'єкти, які не входять до складу спадщини. Підстави для відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Усунення від права на спадкування. Спадкування за заповітом як вид спадкування. Поняття заповіту. Види заповітів. Право на заповіт, його суб'єкти. Свобода заповіту. Умови спадкування за законом. Черговість спадкування за законом, зміна такої черговості. Спадкування за правом представлення. Розміри часток у спадщині при спадкуванні за законом. Загальний порядок прийняття спадщини. Особливості прийняття спадщини окремими категоріями спадкоємців. Поняття та ознаки спадкового договору.

Рекомендовані джерела і навчальна література:

1. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.]; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2022. 332 с.
2. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина): навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
3. Аванесян Г. М., Басенко Р. О. А 13 Цивільне право України (Загальна частина) : навчально-методичний посібник. Полтава: ПШП, 2020. 199 с.
4. Парасюк М.В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. П 18 Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів: Растр-7, 2020. 364 с.
5. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, Е. В. Вакулович, А. С. Горбенко та ін.; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 420с.
6. Цивільне право: особлива частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 264.
7. Парасюк М.В. Цивільне право України (особлива частина) (у схемах та таблицях): навчальний посібник / М.В.Парасюк, В.М. Парасюк, Н.М. Грабар. Львів: Растр-7, 2021. 467 с.
8. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 2. Особлива. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

Методи викладання, навчання:

Лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання);

Семінарські, практичні заняття (публічне обговорення питань тем курсу, дискусії, виконання ситуаційних вправ, участь у діловій грі та ін.);

Самостійне навчання (виконання завдань самостійної роботи (СРС), індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ): контрольна робота, підготовка тез доповіді на наукову конференцію з публікацією).

Форми контролю успішності навчання:

Контрольні заходи з перевірки успішності засвоєння навчального матеріалу з дисципліни включають: поточний контроль, виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), підсумковий контроль (залік, екзамен).

Поточний контроль має на меті перевірку виконання завдань як аудиторної, так і самостійної роботи студентів та може проводитися в таких формах:

- оцінювання підготовлених виступів, доповідей з тематики семінарських занять;
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на семінарських заняттях;
- виконання контрольної роботи;
- тестування з засвоєння окремих тем курсу;
- перевірка виконання завдань СРС.

Контроль виконання *ІНДЗ* здійснюється у формі перевірки підготовлених тез та їх наступної публікації як умова апробації результатів власного дослідження.

При проведенні рубіжних контролів після вивчення кількох тем курсу у формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в бібліотеці електронних курсів системи дистанційного навчання СУРА для перевірки знань здобувачів вищої освіти.

Система оцінювання результатів навчання:

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань здобувачів вищої освіти, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою.

Підсумкова оцінка (залік, екзамен) виставляється на підставі суми накопичених балів здобувачем вищої освіти, отриманих у ході поточного, рубіжного контролів, виконання ІНДЗ.

Схема розподілу балів:

50 балів (поточний контроль)	10 балів (контроль виконання ІНДЗ)	40 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------

Мінімальний пороговий рівень з кожного виду контролю:

30 балів (поточний контроль)	5 балів (контроль виконання ІНДЗ)	25 балів (рубіжний контроль)
---------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

Шкала оцінювання результатів навчання:

Загальна семестрова оцінка за 100-бальною шкалою переводиться у національну шкалу відповідно до таблиці:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи)	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії і порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час усіх видів контролю здійснюється відповідно до затверджено в університеті «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень з навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти» (URL : <https://www.suem.edu.ua/normatyvni-dokumeny>).

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порухеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Цивільне право».

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні й практичні (семінарські) заняття. Відсутність здобувача вищої освіти на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів вищої освіти і поліпшенню іміджу університету (факультету).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі вищої освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач вищої освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити

виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту освітніх програм (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання), яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права, протокол від «11» вересня 2023 р. № 11.

Завідувач кафедри

Людмила КУЗНЕЦОВА